

Gimnazjum nr 11

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Do realizacji w latach 2007/2010

*Opracowanie:
Barbara Hryszkiewicz
Zespół wychowawczy*

1. Założenia teoretyczne

Szkolny program profilaktyki to program obejmujący swoimi oddziaływaniami całe środowisko szkolne tzn. uczniów, rodziców i nauczycieli. Na program ten składają się wszelkie działania podejmowane w czasie realizacji programu nauczania (ścieżki edukacyjne), programu wychowawczego szkoły i poszczególnych klas, a także działania specyficzne dla profilaktyki.

Działania profilaktyczne w szkole polegają przede wszystkim na promowaniu zdrowego stylu życia, jak również na zapobieganiu pojawieniu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi poprzez rozwijanie umiejętności radzenia sobie z wymogami życia. Jest to tzw. profilaktyka pierwszorzędowa skierowana do dzieci i młodzieży niepodlegającej jeszcze zachowań ryzykownych. Oprócz tego szkoła jest miejscem realizacji profilaktyki drugorzędowej, której celem jest ujawnienie osób z grupy podwyższonego ryzyka i zapobieganie rozwojowi zzeń przez udzielenie specjalistycznej pomocy.

2. Cele programu

- Wspomaganie zdrowego rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży
- Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia
- Kształtowanie postaw prospołecznych wśród uczniów
- Zapewnienie młodzieży pomocy wychowawczej i terapeutycznej
- Wspieranie rodziców w procesie wychowania
- Podniesienie efektywności pracy dydaktyczno-wychowawczej

3. Przewidywane efekty

- Uczeń akceptuje siebie i ma poczucie własnej wartości
- Uczeń potrafi podejmować przemyślane działania i brać odpowiedzialność za ich efekty
- Uczeń potrafi sobie radzić z lękiem wynikającym z kontaktów rówieśniczych, jak i z problemów osobistych
- Uczeń jest wyposażony w podstawową wiedzę z zakresu uzależnień
- Uczeń zna zasady zachowania się w szkole i poza nią
- Ucznia cechuje postawa poszanowania dla drugiego człowieka
- Rodzice aktywnie współpracują ze szkołą
- Rodziców cechuje postawa zaufania w stosunku do grona pedagogicznego
- Nauczyciele utrzymują osobowe relacje z uczniami
- Nauczyciele mają pozytywne relacje z rodzicami
- Nauczyciele doskonalą się zawodowo i osobowościowo

4. Harmonogram działań

Odbiorca działań profilaktycznych – UCZNIOWIE

Zagadnienie	Realizacja	Odpowiedzialni	Terminy
1. Diagnozowanie problemów uczniów, ich warunków życia i nauki	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie i analiza ankiety dot. sytuacji wychowawczej klasy. Przeprowadzenie i analiza ankiet dot. z2-dzeń szkolnych, bezpieczeństwa, z2-cy, uzależnień Rozmowy indywidualne z rodzicami, wychowawcami i uczniami. Analiza dokumentacji ucznia. Wizyty w domach rodzinnych. 	zespół wychowawczy pedagog wychowawcy	X. Cały rok na bieżąco
2. Profilaktyka wychowawcza.	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja „Programu Przeciwdziałania Wagarom”. Realizacja treści zawartych w „Priorytetach Pracy Wychowawczej”. Realizacja programów wychowawczych klas oraz programów wynikających z ścieżek edukacyjnych na poszczególnych etapach kształcenia. Zapoznanie uczniów z obowiązującymi programami i regulaminami (Statut Szkoły, WSO, Program Wychowawczy, Program Profilaktyczny, Regulamin Oceniania z2-owania) Realizacja wybranych elementów programów profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania zagrożeniu narkomanią, alkoholizmem i używania nikotyny, m.in. „Jak żyć z ludźmi”, „Nasze spotkania”. Udział uczniów w zajęciach warsztatowych w Centrum Pomocy Osobom Uzależnionym Od Alkohol. Edukacja prawna uczniów - udział w rozprawach sądowych, zajęcia w V Komisariacie Policji. Współpraca z instytucjami wspomagającymi pracę wychowawczą (załącznik „Program Wychowawczy Szkoły”). 	dyrektor pedagog kierownik świetlicy wychowawcy wychowawcy pedagog terapeuci ośrodka pracownicy socjalni, terapeuci ośrodków organizacje	cały rok IX na bieżąco I, IV wg potrzeb

Zagadnienie	Realizacja	Odpowiedzialni	Terminy
	<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzowanie pozytywnych wzorów spędzania wolnego czasu wśród uczniów - stwarzanie uczniom o specyficznych potrzebach edukacyjnych (zdolnym oraz z problemami wychowawczymi) możliwości spędzania czasu wolnego w kołach zainteresowań, kołach przedmiotowych, zajęciach dodatkowych tj. korekcyjnych, wyrównawczych, zajęciach sportowo-rekreacyjnych, organizacjach szkolnych i imprezach kulturalnych na szczeblu miejskim. • Propagowanie zdrowego stylu życia – udział w akcjach: Dzień bez Papierosa, Światowy Dzień Walki z AIDS, udział w konkursach, filmy, gazetki tematyczne. • Indywidualna pomoc pedagogiczna dla uczniów w pokonywaniu przez nich trudności i problemów. • Opracowanie i realizacja programu z2-wdziałania agresji w szkole 	<p>działające na terenie szkoły, nauczyciele</p> <p>nauczyciele, wychowawcy</p> <p>pedagog</p> <p>pedagog, wychowawcy, z2-zyciele</p>	<p>cały rok</p> <p>na bieżąco</p> <p>II semestr</p>
<p>3. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnozowanie trudności w nauce, współpraca z Poradnią Psych.-Pedag., i innymi specjalistami. • Objęcie opieką uczniów o różnym stopniu niepełnosprawności, z dysleksją oraz uczniów z trudnościami w uczeniu się. • Spotkania indywidualne z uczniami – udzielanie porad i wskazań dotyczących metod efektywnego uczenia się. • Realizacja zajęć „Jak się uczyć skutecznie” (z wykorzystaniem nowoczesnych technik) 	<p>dyrektor pedagog wychowawcy nauczyciele</p> <p>pedagog</p>	<p>cały rok</p>
<p>4. Pomoc materialna uczniom i ich rodzinom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie korzystania z bezpłatnych śniadań. • Opieka nad uczniem w świetlicy szkolnej. • Dofinansowanie zakupu przyborów szkolnych oraz podręczników. • Zwalnianie uczniów z opłat PZU. • Wnioskowanie o dofinansowanie do wypoczynku letniego i zimowego. 	<p>dyrektor pedagog wychowawcy kierownik świetlicy</p>	<p>cały rok</p>

Odbiorca działań profilaktycznych - RODZICE

Zagadnienie	Realizacja	Odpowiedzialni	Terminy
1. Współpraca z rodzicami	<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie rodziców z obowiązującymi programami i regulaminami. Zapraszanie na uroczystości szkolne. Systematyczna współpraca z Radą Rodziców. 	dyrektor wychowawcy, nauczyciele	cały rok
2. Wspieranie wychowawczej funkcji rodziny	<ul style="list-style-type: none"> Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole (zachowanie, oceny) Podejmowanie działań mających na celu pomoc rodzicom dzieci sprawiających trudności wychowawcze, bądź mających trudności w nauce (wskazówki i porady, kierowanie do specjalistów) Udostępnienie informacji o zagrożeniach cywilizacyjnych (narkotyki, alkohol, niktyna) oraz o instytucjach działających na rzecz dziecka i rodziny (pogadanki, prelekcje) 	wychowawcy, nauczyciele, pedagog	cały rok

Odbiorca działań profilaktycznych - NAUCZYCIELE

Zagadnienie	Realizacja	Odpowiedzialni	Terminy
1. Doskonalenie umiejętności i pogłębianie wiedzy zżycieli, wychowawców i pedagoga celem zżyczenia efektywności działań dydaktyczno-wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> Propagowanie kursów i szkoleń Organizacja prelekcji i warsztatów na terenie szkoły Pozyskiwanie i udostępnianie literatury oraz środków audiowizualnych dotyczących profilaktyki uzależnień, zżycy, zachowań asertywnych, AIDS. 	dyrektor, nauczyciele biblioteka	cały rok

Zagadnienie	Realizacja	Odpowiedzialni	Terminy
2. Praca zespołu wychowawczego.	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca wszystkich nauczycieli w ramach zespołu wychowawczego celem właściwej diagnozy środowiska szkolnego. • Współdziałanie w opracowaniu dokumentów: Szkolny Program Profilaktyki, Priorytety Pracy Wychowawczej. • Koordynacja pracy opiekuńczo wychowawczej szkoły. • Dokonywanie okresowej analizy sytuacji wychowawczej szkoły 	dyrektor, zespół wychowawczy	Cały rok

5. Instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny wspierające prace wychowawczą

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bytomiu,
- Stowarzyszenie Psychologów Praktyków,
- Ośrodek Diagnostyczno-Konsultacyjny,
- Polskie Towarzystwo Dysleksji w Katowicach,
- Miejski Ośrodek Promocji Zdrowia,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- Centrum Pomocy Osobom Uzależnionym od Alkoholu,
- Sąd Rejonowy – III Wydział Rodzinny i Nieletnich oraz kuratorzy zawodowi,
- Wydział Prewencji Komendy Miejskiej oraz V Komisariat Policji,
- Miejska Straż Pożarna,
- Świetlica Środowiskowa,
- Parafia Św. Michała w Suchej Górze,
- Wydział Kultury Urzędu Miejskiego w Bytomiu,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasz Dom”,
- Klub Osiedlowy „Znicz”
- Dom Kultury „Karolinka”
- Zarząd Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego,
- Biuro Informacji o Sektach i Nowych Ruchach Religijnych w Katowicach,
- Zespół Konsultacyjno – Informacyjny dla Rodzin Wieloprotblemowych.

6. Podstawy prawne konstruowania szkolnego programu profilaktyki

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 listopada 2006 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół. (Dz.U. z 2006r. Nr 228, poz. 1669)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutów placówek publicznych. (Dz.U. z 2005r. Nr 52, poz. 466)

- Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002r w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002r zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (wprowadzono zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał o wprowadzeniu programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym.
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r..
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996r w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania z-
rzeniom psychicznym.
- Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu al-
koholizmowi.
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997r.
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i
wyrobów tytoniowych.

7. Ewaluacja

Ocenie poddawane są następujące elementy:

- Realizacja programów profilaktycznych
- Realizacja zaleceń zawartych w opiniach PPP
- Realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas
- Pedagogizacja rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas
- Występowanie czynników, rodzajów i przyczyn zachowań ryzykownych
- Występowanie czynników chroniących: więź z rodzicami, opieka dorosłych, zainteresowanie nauką i własnym rozwojem, aktywność, ciekawość poznawcza, praktyki religijne, zakorzenienie w tradycji społeczności i szacunek dla jej norm, konstruktyw-
na grupa rówieśnicza, autorytety.

Oceny efektów realizacji SPP, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń RP – z-
mowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego.

Podstawa do formułowania ocen będą narzędzia stosowane w ramach wewnątrzszkolnego
mierzenia jakości pracy szkoły, czyli sprawozdania, analizy, dane statystyczne, obserwacje,
hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i
projekty działań, programy, scenariusze, dezyderaty, wykresy.

Formy ewaluacji działań profilaktycznych.

Ewaluacja projektu będzie polegała na systematycznym monitorowaniu zaplanowanych zadań. In-
formacje niezbędne do ewaluacji pozyskane zostaną poprzez:

- rozmowy i wywiady z uczniami i rodzicami
- obserwację uczniów w różnych sytuacjach
- wymianę uwag, spostrzeżeń i własnych doświadczeń podczas spotkań szkolnego zespołu
wychowawczego
- analizę dokumentów szkolnych /dzienniki, protokoły, plany pracy/
- ankiety prowadzone wśród uczniów i rodziców
- analizę wytworów pracy uczniowskiej i ich zaangażowanie w działania promujące zdrowy
styl życia.

8. Wybrana literatura

- Gaś Z. B., Profilaktyka w szkole. [W:] Zapobieganie uzależnieniom uczniów, Warszawa 1997.
- Grzelak J., Sochocki M. (red.), Ewaluacja profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, Warszawa 2001.
- Hawkins J. D., Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych, Warszawa – Olsztyn 1994.
- Koczurowska J., Standardy jakości programów profilaktycznych. [W:] Profilaktyka w środowisku lokalnym, Warszawa 2002.
- Korporowicz L. (red.), Ewaluacja w edukacji, Warszawa 1998.
- Kosińska E., Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyczno-wychowawczego, Kraków 2002.
- Podręcznik prewencji. Alkohol, narkotyki tytoń, Warszawa 1999.
- Simm M., Węgrzyn-Jonek M., Budowanie szkolnego programu profilaktyki, Kraków 2002.
- Szymańska J., Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, Warszawa 2000.
- Szymańska J., Szkoła jako miejsce realizacji działań profilaktycznych, [W:] Profilaktyka w środowisku lokalnym, Warszawa 2002.
- Wojcieszek K.A., Jak uruchomić program profilaktyczny? [w:] Poradnik wychowawcy, (red. M. Pomianowska), Warszawa 2002.
- Wojcieszek K.A. cykle artykułów w miesięczniku "Remedium" w latach 1995-2002.
- Szymborski J., "Zadbaj o swoją przyszłość", Warszawa 2001